

Toiminta 2023

Päijät-Hämeen ympäristöterveys

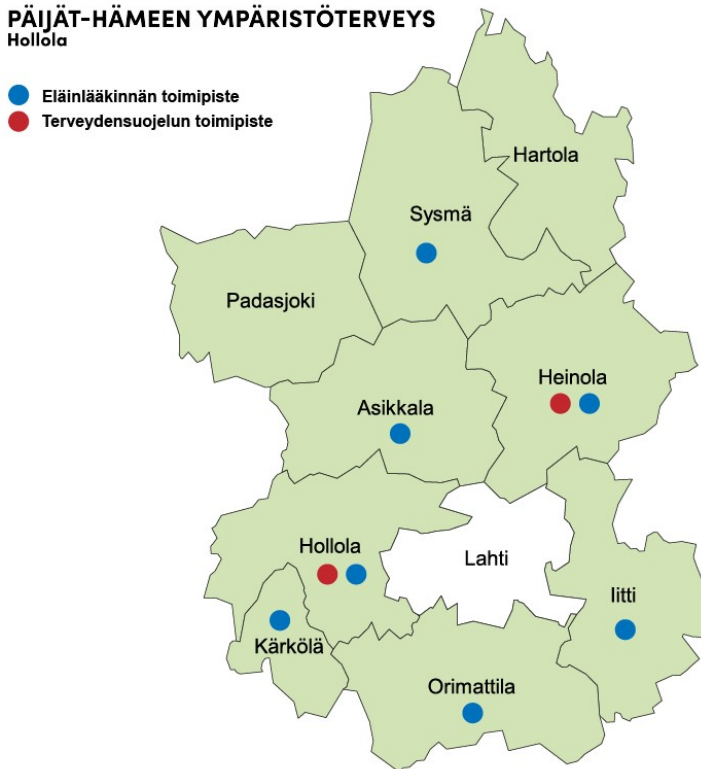
Hollola

SISÄLLYSLUETTELO

1	PÄIJÄT-HÄMEEN YMPÄRISTÖTERVEYS	3
2	HENKILÖSTÖ	4
3	TALOUS.....	5
4	HALLINTO	6
5	TOIMINTA	6
5.1	Keskeiset tapahtumat.....	6
5.1.1	Eläinlääkintähuollon vastuualue	6
5.1.2	Terveydensuojelun vastuualue	7
6	VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN.....	8
7	VALVONNAN PAINOPISTEALUEET	10
8	LAATUJÄRJESTELMÄ.....	12
9	PROJEKTIT	13
10	LIITTEET	14

1 PÄIJÄT-HÄMEEN YMPÄRISTÖTERVEYS

Päijät-Hämeen ympäristöterveys on seudullinen ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö, jossa vastuukuntana toimii Hollola. Yksikkö aloitti toimintansa 1.1.2023 Hollolan kunnan organisaatiossa, jossa Päijät-Hämeen ympäristöterveys on elinvoiman palvelualueelle kuuluva taseyksikkö. Se jakautuu kolmeen vastuualueeseen, hallintoon, eläinlääkintähuoltoon ja terveydensuojeluun. Päijät-Hämeen ympäristöterveys tuottaa ympäristöterveydenhuollon palvelut Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Iitin, Kärkölan, Padasjoen ja Sysmän kunnille sekä Heinolan ja Orimattilan kaupungeille. Alueen väestöpohja on noin 89 491 asukasta. Toiminta-alue on esitetty vihreällä värillä oheisessa kartassa, johon on merkitty myös toimipisteet.

Terveydensuojelun vastuualueen toimipisteet sijaitsevat Heinolassa ja Hollolassa. Hollolan toimipiste muutti marraskuussa uusiin toimitiloihin. Kunnaneläinlääkärin vastaanotto toimi Asikkalassa, Heinolassa, Hollolassa, Iitissä, Kärkölässä, Orimattilassa ja Sysmässä. Hartolan kunnaneläinlääkärin vastaanottotila irtisanottiin ja uuden vastaanottotilan järjestämiseksi tehtiin selvitystyötä. Sysmän kunnaneläinlääkärin vastaanotto muutti uusiin tiloihin joulukuussa. Valvontaeläinlääkäreiden toimipiste sijaitsee Orimattilassa.

2 HENKILÖSTÖ

Päijät-Hämeen ympäristöterveyden vakituisen henkilöstön määrä vuonna 2023 oli 29 henkilöä.

Virkanimike	Lkm
Ympäristöterveysjohtaja	1
Eläinlääkintähuollon päällikkö	1
Johtava terveydensuojeluinsinööri	1
Terveydensuojeluinsinööri	13
Kunnaneläinlääkäri	9
Valvontaeläinlääkäri	2
Sihteeri	2

Eläinlääkintähuollossa työskenteli lisäksi osan vuodesta klinikkaeläinhoitaja sekä oppisopimusopiskelija, joka valmistui klinikkaeläinhoitajaksi joulukuussa 2023. Kaksi eläintenhoitajan vakituista työsuhdetta avattiin haettavaksi joulukuussa 2023.

Eläinlääkintähuollon kokonaisenhenkilöresurssi oli 13,05 htv. Eläinlääkintähuollon kokonaisresurssista käytettiin peruseläinlääkintään 9 htv sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan 2,55 htv. Muilta osin resurssia on käytetty sivutuotteiden ja alkutuotannon valvontaan, kouluttautumiseen, raportointiin sekä hallintotehtäviin.

Henkilöstötilanne vuoden 2023 aikana eläinlääkinnässä oli edellistä vuotta parempi. Vuoden aikana eläinlääkintähuollossa yksi kunnaneläinlääkäri irtisanoutui ja hänen tilalleen valittiin uusi viranhaltija. Kaksi kunnaneläinlääkäreistä työskentelee ns. kiertävässä virassa niin, että he toimivat pääosin kahdessa eri toimipisteessä. Sijaisjärjestelyjä hoidettiin osittain sisäisin järjestelyin ja osin palkkaamalla viranhaltijoille sijaiset. Eläinlääkintähuollon vastuualueella kaksi viranhaltijaa teki lyhennettyä työaikaa.

Paikallinen sopimus, jossa määritetään kunnaneläinlääkäreille maksettavat päivystyskorvaukset sekä valtion varoista korvattavista tehtävistä maksettava tuntikorvaus valvontatehtävistä, päivitettiin alkuvuodesta 2023.

Eläinlääkärien työturvallisuus ja työtyytyväisyys on parantanut eläintenhoitajien palkkaamisen myötä. Eläintenhoitaja voi avustaa hankalien potilaiden käsittelyssä sekä muun muassa vastata puhelimeen tilakäyntien tai ajon aikana. Potilasturvallisuuden parantamiseksi anestesiatoimenpiteet pyritään keskittämään niille päiville, kun toimipisteessä on hoitaja paikalla avustamassa toimenpiteessä ja valvomassa anestesiaa.

Tilaturvallisuuden parantamiseksi kaikille kunnaneläinlääkärin vastaanotoille tehtiin vuonna 2023 kartoituskäynti ja arvioitiin hälytysjärjestelmien kustannukset.

Terveydensuojelun vastuualueella kokonaisresurssi oli 14,23 htv. Yksi viranhaltija teki osan vuotta lyhennettyä työaikaa. Yksi terveydensuojeluinsinööri irtisanoutui tehtävästään ja hänen tilalleen rekrytoitiin uusi viranhaltija. Rekrytoinnissa havaittiin valtakunnallisestikin todettu valvontakokemusta omaavien hakijoiden puute. Hakijoilla on niukasti käytännön työkokemusta valvonnasta ja tästä johtuen henkilöstön perehdyttämiseen on paneuduttava entistä huolellisemmin. Vastuualueella työskenteli kahden kuukauden ajan harjoittelija, jonka vastuulla oli valvontaprojektin toteuttaminen.

Vuonna 2023 terveydensuojelun vastuualueella osallistuttiin yhteensä 64 eri koulutustapahtumaan. Koulutuksista vain neljään osallistuttiin paikan päällä ja muihin etäyhteyksillä. Iso osa koulutuksista oli kestoaltaan alle 6 tuntia. Koulutuksiin käytettiin elintarvikelain mukaisessa valvonnassa 20 htp, terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa 24 htp, tupakkalain mukaisessa valvonnassa 1 htp ja muihin koulutuksiin 12 htp. Koulutusta kertyi näin 4,2 päivää/htv. Pääsääntöisesti osallistuttiin ajankohtaisiin koulutustilaisuuksiin, joissa käsiteltiin lainsäädännön muutoksia. Lisäksi osallistuttiin alalla vuosittain järjestettäville koulutuspäiville.

Eläinlääkintähuollon vastuualueella osallistuttiin yhteensä 91 koulutuspäivään. Koulutusta kertyi 7 päivää/htv. Eläinlääkäreillä koulutustavoitteena on 8–10 päivää vuodessa. Osa koulutuksista oli etäyhteydellä. Osa koulutuksista liittyi lainsäädännön muutoksiin ja osa muuhun ammatillisen osaamisen (praktiikka) kehittämiseen. Lisäksi järjestettiin lyhyitä sisäisiä tietoiskutyyppejä koulutuksia kuukausittain.

3 TALOUS

Taseyksikön tulos ylitti noin 54 000 €:lla vuoden 2023 talousarvion. Syynä ylitykseen olivat pääasiassa henkilöstökulut. Osaltaan tähän vaikuttivat kunta-alan ennakoitua suuremmat sopimuskorotukset, joihin ei osattu etukäteen täysin varautua. Lisäksi terveydensuojeluinsinöörien työn vaativuuden arviointi ja sijoittaminen Hollolan kunnan palkkarakenteeseen lisäsivät henkilöstökustannuksia. Näitäkään korotuksia ei voitu huomioida talousarviota laadittaessa. Myös henkilöstön matkakustannukset ja ICT-kustannukset ylittivät molemmilla vastuualueilla suunnitellun.

Vuonna 2023 maksutuotot kattoivat 25 % toimintakuluista. Terveydensuojelun vastuualueella maksutuotot kaatoivat 41 % ja eläinlääkintähuollon vastuualueella 18 % toimintakuluista.

4 HALLINTO

Seudullisen ympäristöterveydenhuollon päättävänä elimenä toimii Hollolan kunnan ympäristöterveyslautakunta. Lautakunnassa on 11 jäsentä ja 2 varajäsentä. Jäsenet on valittu osakaskunnista yhteistyösopimukseen kirjattuja periaatteita noudattaen. Lautakunnan esittelijänä toimii ympäristöterveysjohtaja. Lautakunta kokoontui vuonna 2023 seitsemän kertaa.

5 TOIMINTA

5.1 Keskeiset tapahtumat

5.1.1 Eläinlääkintähuollon vastuualue

Eläinlääkintähuollossa toiminta ja säännöllinen valvonta toteutui suunnitellusti.

Eläinlääkärikäyntejä tehtiin vuonna 2023 yhteensä 16 859 kappaletta. Tilakäyntejä kunnaneläinlääkärit tekivät virka-aikana 2754 kappaletta. Käyntejä kunnaneläinlääkärien vastaanotoilla virka-aikana oli 10 751 kappaletta. Päivystyksessä virka-ajan ulkopuolella kunnaneläinlääkärit hoitivat 589 tilakäyntiä ja 795 vastaanottokäyntiä. Vastaanottokäyntien kokonaismäärä kasvoi hieman, nousua ennustetusta oli erityisesti Heinolassa ja Orimattilassa. Ostopalveluna toteutetussa pieneläinpäivystyksessä viikonloppuisin ja pyhäpäivinä hoidettiin 1970 vastaanottokäyntiä.

KUNNANELÄINLÄÄKÄREIDEN SUORITETOTEUMA VUODELLE 2023													
Kaikki suoritteet													
	Asikkala	Hartola	Heinola	Hollola	litti	Kärkölä	Lahti	Orimattila	Padasjoki	Sysmä	Ulkokunnat	TP 2023	TA 2023
Tilakäynti	304	175	176	352	335	175	114	869	54	353	436	3 343	3 650
Vo-käynti	1 468	131	1 996	1 410	1 474	606	1 803	2 862	81	633	1 052	13 516	11 510
Tarkastus	4	3	6	14	2	3	6	16	2	22	0	78	74

Säännöllinen alkutuotannon valvonta, mikä on osa elintarvikevalvontaa, toteutui suunnitellusti. Tarkastus tehtiin 38 nautatilalle ja yhdelle siipikarjatilalle.

Eläinsuojelutarkastuksia, joista suurin osa tehtiin eläinsuojeluilmoituksen perusteella, tehtiin 285 kappaletta. Tarkastusyrytyksiä tehtiin 120. Eläinten tuontiin ja vientiin liittyviä tarkastuksia oli 68. Sivutuotteita valvottiin 13 tarkastuksella. Muita valvontakäyntejä tehtiin 122 kappaletta.

Eläintautinäytteenottoja ja -selvityksiä tehtiin 56 kappaletta. Kesäkuussa alueella todettuun lintuinfluenssaepidemiaan liittyvä näytteenotto, neuvonta ja tiedottaminen työllisti kesän aikana sekä valvonta- että kunnaneläinlääkäreitä.

Talousarviossa toiminnan tavoitteeksi on asetettu palveluiden helppo saavutettavuus. Yhteystietojen muutos organisaatiomuutoksen seurauksena on vaikeuttanut palveluiden saatavuutta jonkin verran. Kunnaneläinlääkäreille on tullut yksittäisiä palautteita yhteystietojen muutoksesta. Uusista yhteystiedoista on pyritty

tiedottamaan kaikkien kuntien nettisivuilla, Päijät-Hämeen ympäristöterveyden internet-sivuilla, vastaanotoilla ja tilakäynneillä jaetuilla tiedotteilla sekä lehti-ilmoituksilla. Tavoitettavuus puhelinajan ulkopuolella on parantunut, kun puheluita voidaan ohjata hoitajalle eläinlääkäriin ollessa kiinni potilastyössä.

Eläinlääkinnässä toiminnallisena tavoitteena on sähköisten potilasasiakirjojen toimittaminen yli 90 % tapauksista. Eläinlääkäreille tehdyn selvityksen perusteella tämä toteutuu tilakäyntien osalta. Vastaanottokäyntien osalta kehitettävää on vielä; noin puolet asiakirjoista toimitetaan sähköisesti.

Eläinlääkinnän potilasohjelma vaihtui marraskuussa 2023. Aikaisimman kunkin kunnaneläinlääkäriin työasemalla toimineen Provet win-ohjelman sijasta siirryttiin käyttämään yhteistä pilvipalveluna toimivaa KliniQ-ohjelmaa. Kunnaneläinlääkärit näkevät ohjelmasta aiempaa kattavammin toistensa potilasmerkinnät, mikä parantaa potilasturvallisuutta. Ohjelman kautta käyttöön otettiin sähköiset ajanvarauskalenterit, mikä helpottaa toimipisteiden välistä yhteistyötä ja töiden tasaamista. Nettiajanvaraus eri toimipisteiden välillä tuli ohjelman avulla mahdolliseksi. Nettiajanvarauksen avaamista asiakkaille valmistellaan.

Eläinlääkäripäivystystä koskeva yhteistyösopimus Lahden kaupungin kanssa irtisanottiin tammikuussa. Uusi päivystyssopimus astui voimaan heinäkuussa 2023. Uuden sopimuksen myötä Lahden kaupunki vastaa aiempaa paremmin päivystyksen järjestämisen kustannuksista suhteessa lahtelaisten käyttämiin eläinlääkäripäivystyspalveluihin. Uudella sopimuksella koko Päijät-Hämeeseen muodostettiin kaksi päivystysaluetta entisten kolmen alueen sijasta. Päivystyssopimuksen mukaan kaksi eläinlääkäriä päivystää parityöskentelynä samanaikaisesti, toinen etu- ja toinen takapäivystäjänä, mikä parantaa järjestelmän toimintavarmuutta ruuhkatilanteissa. Päivystyspareja on kuusi. Lahden kaupungineläinlääkärit hoitavat kolme ja Päijät-Hämeen ympäristöterveyden kunnaneläinlääkärit yhdeksän 12 päivystysvuorosta. Orimattilan kaupungin alueella päivystysjärjestelyt jatkuvat ennallaan niin, että Helsingin yliopiston tuotantoeläinsairaala hoitaa tilakäynnit aina päivystysaikana sekä pieneläimet arki-iltoina ja öisin.

5.1.2 Terveystoiminnan vastualue

Terveystoiminnan vastuualueella toimintavuosi oli vilkas. Normaali valvontatyö toteutui suunnitellusti niin tarkastusten kuin näytteenottojenkin osalta. Valvontaa tuettiin myös useammalla projekteilla niin terveystoiminnan, elintarvikevalvonnan kuin tupakkavalvonnankin alueella. Toimintaa sävyttivät myös melko tasaisesti koko vuodelle osuneet kymmenen talous- ja uimavesiin liittyntä häiriötilannetta, joihin ei yhtä tapausta lukuun ottamatta kuitenkaan liittynyt sairastumisia. Häiriötilanteiden hoitaminen vaati huomattavasti alkuperäistä resurssi- ja näytteenottotyön varausta suuremman ajankäytön. Häiriötilanteisiin liittyen jouduttiin tekemään myös hallinnollisia toimia. Myös elintarvikevalvonnassa tehtiin useita ruokamyrkytyspäilyyn liittyviä selvityksiä.

Terveydensuojelun vastuualueella panostettiin näkyvyyteen ja tiedottamiseen. Vastuualueella tiedottamista suunnitellaan ennakolta viestinnän vuosikelloon ja vuonna 2023 suunniteltuja tiedotteita, uutiskirjeitä, sidosryhmätapaamisia ja koulutuksia oli kaikkiaan 27. Viestinnässä kiinnitettiin erityistä huomiota sen ajankohtaisuuteen ja lukijaystävällisyyteen. Viestinnän kohderyhmänä olivat sidosryhmien ja toimijoiden lisäksi myös kuntalaiset. Viestinnän kanavina painotettiin sähköisiä alustoja. Ympäristöterveyden näkyvyys, tavoitettavuus ja tietojen saatavuus lisääntyi huomattavasti, kun Päijät-Hämeen ympäristöterveydelle saatiin käyttöön omat uudet verkkosivut.

Terveydensuojelusta osallistuttiin aktiivisesti asiantuntijana erilaisiin työryhmiin. Useimmin kokoontuvia työryhmiä ovat kuntien sisäilmaryhmät sekä kaavoituksen ja varautumistyön ryhmät. Sisäilmaryhmät kokoontuivat laajemmalla kokoonpanolla eri kunnissa kaikkiaan 22 kertaa. Lisäksi osallistuttiin valtakunnalliseen Valtioneuvoston organisoimaan sisäilma-asioiden kehittämisen terveet tilat 2028 työryhmään ja valtakunnallisen Vati tuotanto-ohjelman kehitysryhmään.

Omassa toiminnassa jatkettiin varautumistyön kehittämistä varautumistiimin ohjauksessa. Varautumisosaamisen ylläpitämiseksi järjestettiin koko henkilöstöä koskenut varautumisen kehittämis- ja harjoituspäivä.

Elinkeinotoiminta on selvästi vilkastunut koronavuosien jälkeen, mikä on havaittavissa muun muassa suuresta käsiteltyjen rekisteröinti-ilmoitusten määrästä. Samoin erilaisen neuvonnan ja ohjauksen yhteydenottoja on ollut runsaasti. Terveydensuojelun vastuualueen toimintaa kuvaavien suoritteiden toteuma suhteessa talousarviossa suunniteltuun on kuvattu seuraavassa taulukossa. Näytteenotto kattaa kaikki viranomaisvalvonnan näytteet.

SUORITETOTEUMA VUODELLE 2023											
Kaikki suoritteet											
	Asikkala	Hartola	Heinola	Hollola	litti	Kärkölä	Orimattila	Padasjoki	Sysmä	TP 2023	TA 2023
Tarkastus	115	50	255	186	85	38	132	62	56	979	830
Päätökset, ilmoitukset	45	12	64	39	21	10	47	14	32	284	195
Yhteydenotto	402	116	553	696	308	126	543	119	202	3065	2600
Konsultaatio	28	12	51	72	9	9	45	13	5	244	315
Lausunnot	15	3	10	51	4	2	18	3	14	120	125
Näytteenotto	98	32	301	184	73	50	136	69	54	997	735

6 VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN

Toimialalla on laadittu valvontasuunnitelma vuosille 2020–2024 ja se päivitetään vuosittain valvontakohteiden valvontatarpeen mukaiseksi sekä valtakunnallisten valvontasuunnitelmien painopisteitä noudattavaksi. Terveydensuojelun valvontasuunnitelman tarkastusmäärät perustuvat valvontahenkilöstön henkilökohtaisiin valvontasuunnitelmiin, jotka on tehty kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella. Riskinarvioinnissa noudatetaan valtakunnallisia arviointiohjeita ja –perusteita, joiden lisäksi on otettu huomioon myös alueellisia

riskinarviointiin painotustarpeita. Terveysturvallisuuden vastuualueella arvioidaan valtakunnallisessa valvontasuunnitelmassa esitettyä jatkuvan kehityksen kaarta (PDCA kehityssykli) tämän toimintakertomuksen osakokonaisuuksissa ja liitteessä olevissa painopisteiden ja projektien kuvauksissa. Toimintaa kehitetään muun muassa projekteista, valvonnasta ja keskitetystä näytteenotosta saatujen havaintojen perusteella. Tämä työ on osa tiimien työskentelyä ja kokonaisuuksien kehittämiseksi järjestetään erikseen ideointi- ja kehittämistapaamisia. Vuoden 2023 lopussa käyttöön otetun laatujärjestelmän myötä on otettu käyttöön laadun seurannan ja kehittämisen mittareita sekä perustettu oma laatutiimi kehittämään laatuun liittyviä asioita yksikössä. Laatuun liittyviä asioita on kuvattu tarkemmin laatujärjestelmä kappaleessa.

Terveysturvallisuuden toiminnallisena tavoitteena oli valvonnan toteutuminen kaikilla lakialoilla yli 92 %:sti. Vuonna 2023 ennalta suunniteltu valvonta toteutui selvästi yli tavoitteen elintarvikelain ja terveysturvallisuuslain mukaisessa valvonnassa. Elintarvikelain mukaisessa valvonnassa 100 %:sti, terveysturvallisuuslain mukaisessa valvonnassa 104 %:sti, tupakkalain mukaisessa valvonnassa 133 %:sti sekä nikotiinikorvaushoitotuotteiden myynnin ja esilläpidon valvonnassa 125 %:sti. Tarkastustoiminnan lisäksi merkittävä työpanos on käytetty toimialalle kuuluvaan ennakoivaan terveysturvallisuuslutyöhön, toimijoiden sekä kuntalaisten neuvontaan ja ohjaukseen toimialaan kuuluvissa asioissa sekä erilaisten ilmoitusten ja hakemusten käsittelyyn. Tämä työ ei näy tarkastusten määrissä vaan niistä kirjataan yhteydenotto-, konsultaatio- sekä lausunnot. Vuonna 2023 neuvonnan tarve pysyi korkealla tasolla. Asiakkaisiin kohdistuneita yhteydenottoja kirjattiin noin 3100, konsultaatioita 245 ja ennakkolausuntoja toisille viranomaisille 120 kappaletta.

Alla olevaan taulukkoon on koottu tarkastusmäärät vuodelta 2023.

Lakiala	Säännöllisen valvonnan tarkastus	Ennakoimaton tarkastus	Yhteensä 2023	VASU 2023 Säännöllinen valvonta
Elintarvikelaki	497	25	513	500
Terveysturvallisuuslaki	320	61	378	307
Tupakkalaki	68	11	79	51
Lääkelaki	35	2	37	28

Yksityisasuntoihin tehtiin 57 olosuhdetarkastusta terveyshaitan toteamiseksi. Asuntotarkastusten määrä on pysytellyt edellisen vuoden tasolla, mutta tapaukset ovat usein aikaisempaa monimutkaisempia ja niihin joudutaan käyttämään aikaa aikaisempaa enemmän.

Suunnitelmalliseen valvontaan kuuluu myös viranomaisen vastuulla oleva näytteenottotyö kohteissa. Vuonna 2023 otettiin kaikkiaan 951 suunniteltua näytettä. Suunnitelmallinen näytteenotto toteutui 128%:sti. Suunniteltu näytteenotto, toteutui näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Näytteenottomäärän ylittyminen johtui kirjaustavan muutoksesta, jonka perusteella kaikki viranomaisen vastuulle kuuluva näytteenotto kirjataan suoritteena näytteenottajasta riippumatta. Näytteenottosuunnitelmassa varauduttujen häiriötilannenäytteiden määrä ylittyi

selvästi terveydensuojelulain mukaisen valvonnan puolella suunnitelmakaudella tapahtuneiden vesihäiriötilanteiden vaatimien näytteenottojen sekä valvonnan uusintänäytteiden takia.

Elintarvikevalvonnassa suunniteltuja näytteitä otettiin 51 kappaletta. Toteuma oli suunnitellun mukainen ja kohdistui pääasiassa gluteeniprojektin näytteisiin, hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen valvontaan ja valtakunnalliseen vierasainevalvontaan. Lisäksi otettiin ennalta suunnittelemttomia näytteitä, jotka liittyivät ruokamyrkytyspäilyjen selvittämiseen.

Tarkempi erittely terveydensuojelulain mukaisista näytteistä on oheisessa taulukossa

Kohdetyyppi	Suunniteltu näytemäärä	Toteutunut näytemäärä
Talousvesi, isot yksiköt (1352/2015) ja kaikki pienet yksiköt (401/2001)	315	376
Uima-altaat (315/2002)	205	298
Uimarannat, isot (177/2008) ja pienet (354/2008)	231	226
Suunnittelemttomat näytteet yhteensä	10	46

Suurin osa näytteenotosta keskittyi erilaisten vesien valvontaan. Toteutuneet näytemäärät ovat suunniteltuja suurempia vuoden alussa tehdyn kirjaustapamuutoksen takia. Kaikki viranomaisen vastuulla olevat näytteet on kirjattu niiden ottajasta riippumatta. Talousvesivalvonnan näytekirjauksissa ja tulosten siirroissa laboratorioista tietojärjestelmiin oli kuluneen vuoden aikana edelleen valtakunnallisesti ongelmia erityisesti talousvesivalvonnassa ja kaikkia otettuja näytteitä ei saatu siirrettyä valtakunnalliseen järjestelmään. Toimijoiden omavalvontaan kuuluva näytteenotto on viranomaistoimintaan kuulumattomana käytännössä lopetettu ja näitä näytteitä otetaan vuositasolla yksittäisiä. Yksityisiä talousvesinäytteitä ei myöskään oteta palvelutyönä, mutta toimipisteissä sekä kuntien palvelupisteissä on tarjolla laboratorion näytepulloja sekä näytteiden kuljetus laboratorioon viranomaisnäytteiden toimitusten mukana.

Tupakka- ja lääkelain mukaisessa valvonnassa ei otettu näytteitä vuonna 2023.

7 VALVONNAN PAINOPISTEALUEET

Ympäristöterveydenhuolto aloitti 1.1.2023 osana Hollolan kunnan organisaatiota. Toiminnassa keskeisenä periaatteena oli toiminnan ja asiakaspalvelun häiriötön jatkuminen. Näissä tavoitteissa onnistuttiin. Yksikössä jouduttiin kuitenkin käyttämään paljon resursseja uuden toimintaympäristön, hybridityön, työvälineiden, ohjelmien ja käytäntöjen opetteluun. Muutoksen takia jouduttiin tekemään uudet

sopimukset muun muassa toimitiloista ja laboratoriopalveluista. Vuoden lopussa Hollolan toimipiste muutti toisiin toimitiloihin. Ympäristöterveydenhuollon lakialakohtaiset painopisteet on esitelty tarkemmin valvontasuunnitelman toteumaa kuvaavassa taulukossa (liitteenä).

Alla olevassa taulukossa on kuvattu elintarvikevalvonnan Oiva-tarkastusten arviointitulosten jakautuminen vuonna 2023. Oiva-tarkastuksia tehtiin yhteensä 454 kpl.

	Päijät-Hämeen ympäristöterveys (2023)	Koko Suomi (2022)
A	51 %	48 %
B	35 %	37 %
C	13 %	14 %
D	1 %	1 %

Oiva-tulokset noudattelevat pääosin valtakunnallista jakaumaa. Tuloksia on verrattu yllä olevassa taulukossa koko Suomen vastaaviin lukuihin vuodelta 2022, jotka on julkaistu Ruokaviraston raportissa Elintarviketurvallisuus Suomessa 2022. Ruokavirasto ei ole vielä julkaissut vuoden 2023 valtakunnallisia Oiva-tuloksia. Taulukosta voidaan havaita, että elintarvikekohteiden arvioinnit Päijät-Hämeen ympäristöterveydessä noudattelevat pääosin valtakunnallista jakaumaa. Tämä kertoo muun muassa valtakunnallisten valvontaohjeiden ja tulkintojen yhdenmukaisesta noudattamisesta.

Vuonna 2023 tehtiin valvonnan perusteella toimijoihin kohdistuneita hallinnollisia toimia elintarvikevalvonnassa 9 kuulemistä ja 5 päätöstä sekä terveydensuojelun valvonnassa 2 kuulemistä ja 1 päätös. Terveydensuojelulain osalta hallinnolliset toimet kohdistuivat huoneistovalvontaan. Elintarvikevalvonnassa annettiin neljä elintarvikelain 55 §:n mukaista määräystä elintarvikesäännösten vastaisuuden korjaamisesta ja yksi elintarvikelain 56 §:n mukainen kieltä, jossa rajattiin elintarvikehuoneistossa harjoitettavaa toimintaa. Elintarvikelain 67 §:n mukainen valvonnan seuraamusmaksu määrättiin yhden kerran elintarviketoiminnan ilmoittamatta jättämisestä. Ympäristöterveyslautakunta käsitteli kaksi oikaisuvaatimusta, jotka koskivat elintarvikelain mukaisia viranhaltijapäätöksiä.

Terveydensuojelulain mukaisessa huoneistovalvonnassa seurantaan on otettu myös julkisten tilojen talousvesijärjestelmien lämpötilat legionellariskin minimoimiseksi. Sosiaalialan asumispalveluyksiköissä toteutettiin kesäkaudella hellehaittojen torjuntaan keskittynyt projekti, jossa kaikki kohteet arvioitiin ja hellevaikutusten osalta riskialttiimmat myös tarkastettiin ja niissä tehtiin pidempiaikaisia lämpötilamittauksia.

Talovesivalvonnassa on painotettu vesilaitosten tietojen ajantasaisuutta, riskinarviointia ja valvontatutkimusohjelmien ajantasaisuutta. Terveydensuojelusta osallistuttiin aktiivisesti kuntien ja muutamien isompien toimijoiden sisäilmaryhmiin. Myös yhteistoiminta kuntien kaavoituksen, ympäristönsuojeluiden sekä rakennusvalvontojen kanssa on ollut aktiivista. Kaikkiin lausuntopyyntöihin ja viranomais tapaamisiin on pystytty vastaamaan ja osallistumaan. Ympäristönsuojelun kanssa järjestettiin myös vapaamuotoisempi yhteistapaaminen, jossa käsiteltiin virnaomaisuusteistyötä vaativia ajankohtaisia aiheita.

Elintarvikevalvonnassa panostettiin tarkastustyön ohella toimijoiden ohjaukseen ja neuvontaan järjestämällä suurtalousammattilaisille koulutustilaisuus. Elintarvikealan toimijoita tiedotettiin ja opastettiin elintarvikevalvonnan ajankohtaisista asioista kaksi kertaa vuodessa lähetettävällä uutiskirjeellä. Uutiskirjeet tavoittivat 95 % alueen elintarviketoimijoista. Päijät-Hämeen alueen yritysneuvojen kanssa pidettiin yhteistyöpalaveri, jossa kerrottiin elintarvikelainsäädännön velvoitteista. Tavoitteena on, että yritysneuvojat osaisivat ohjata elintarvikealaa suunnittelevat uudet yrittäjät ottamaan yhteyttä jo aikaisessa vaiheessa elintarvikevalvontaan. Päijät-Hämeen ympäristöterveys kutsui Kouvolan kaupungin ympäristöterveyden elintarvikevalvojat yhteistyöpalaveriin, jossa molemmat yksiköt esittelivät valvontakäytäntöjään. Palaverin tavoitteena oli oman toiminnan kehittäminen toisen valvontayksikön hyvien käytäntöjen pohjalta.

Vuonna 2023 suunnattiin resurssia myös varautumiseen.

Ympäristöterveyskeskuksen varautumistiimi, jonka tehtävänä on huolehtia varautumisen jatkuvasta kehittämisestä sekä ohjeiden ajantasaisuudesta, kokoontui säännöllisesti. Varautumistiimi organisoి myös koko ympäristöterveyden henkilökuntaa koskeneen varautumisen kehittämispäivän, jossa harjoiteltiin muun muassa terveydensuojelun ja eläinlääkinnän yhteistoimintaa häiriötilanteen hoitamisessa. Vuonna 2023 toteutettiin ja osallistuttiin vesilaitoksen häiriötilanneviestintää koskevaan harjoitukseen yhdessä alueen suurimman vesihuoltolaitoksen, Lahden kaupungin terveysvalvonnan sekä organisaatioiden viestinnästä vastaavien asiantuntijoiden kanssa. Ympäristöterveyden varautumista erilaisiin häiriötilanteisiin parannettiin myös koostamalla terveydensuojelun toimistoihin yhteiskäyttöiset CEBERNE varautumislaatikot. Laatikoiden sisältämät suojaimet ja muut suojarusteet sekä niiden käyttö on esitelty henkilöstölle.

Säännöllisellä ja suunnitelmallisella häiriötilanteisiin liittyvällä harjoittelulla pystytään kehittämään omia toimintatapoja sekä ylläpitämään koko henkilöstön käytännön ammattitaitoa, toimintakykyä ja varautumista myös häiriötilanteissa. Kaikkien harjoitusten jälkeen on pidetty yhteinen palaute- ja kehityspalaveri, jonka perusteella toimintaa kehitetään edelleen.

8 LAATUJÄRJESTELMÄ

Ympäristöterveydenhuollossa saatiin loppuvuonna valmiiksi useamman vuoden hanke, jossa omana työnä laadittiin toiminnalle laatujärjestelmä. Tämä on esitelty henkilöstölle ja otetaan käyttöön 1.1.2024 alkaen. Laatujärjestelmän ylläpitoa ja jatkuvaa kehittämistä sekä laatumittareiden seuranta tekee perustettu laatutiimi. Laadun seurantaan ja kehittämisen painopisteiksi on terveydensuojelun vastuualueella valittu seuraavat asiat ja niiden seuraamiseksi on laadittu mittarit, joita laatutiimissä seurataan.

- Ilmoitusten käsittelyaikojen seuraaminen ja 1. tarkastusajankohta
- Tarkastuskertomusten lähettämisen ajankohta (max 10 vrk)

- Hallinnollisten toimenpiteiden loppuunsaattaminen
- Henkilökohtaisen valvontasuunnitelman toteutuminen
- Ennakoivan valvontatyön seuraaminen (Viestinnän vuosikello)
- Virantoimituksista kertyvien ajokilometrien seuraaminen, Lean-hankkeen vakiintuminen toimintatavaksi

Seurattavien mittareiden lisäksi jatketaan sisäisen auditoinnin käytäntöä, jossa päälakialoilla tehdään vuorovuosin vertaisauditointeja. Näiden avulla etsitään ja jaetaan muun muassa hyviä valvontakäytäntöjä ja toimintatapoja.

Eläinlääkintähuollon vastuualueella laatuohjeita on koottu ns. sijaiskansioihin, joista ne ovat sijaisten ja uusine työntekijöiden helposti löydettävissä.

Myös asiakaspalautteen jatkuvaa keräämistä pidetään tärkeänä toiminnan kehittämisen kannalta ja siihen panostetaan jatkossa aikaisempaa enemmän ja kehitetään helpompia palautekanavia.

9 PROJEKTIT

Ympäristöterveydenhuollossa on pitkät perinteet erilaisten normaalia valvontatyötä tukevien projektien tekemisessä. Yleisesti on pyritty toteuttamaan kaikki valtakunnalliset projektit. Samoin toiminnassa on oltu aktiivisia seudullisten yhteistyöprojektien suunnittelussa ja toteuttamisessa. Vuosittain on tavoitteena ollut toteuttaa päälakialoilla vähintään yksi laajempi projekti, johon on mahdollisuuksien mukaan otettu työntekijäksi alan opiskelija. Näistä projekteista on usein laadittu myös opinnäytetöitä.

Vuonna 2023 elintarvikevalvonnassa tehtiin kaksi projektia, joista toinen oli alueellinen jäljitettävyysohjelma ja toinen oma näytteenottoprojekti.

Terveystoiminnan valvonnassa oli tavoitteena toteuttaa neljä omaa projektia. Näistä tilapäisen resurssivajeen takia kaksi jouduttiin siirtämään vuodelle 2024. Laaja hellehaittojen torjuntaan keskittynyt projekti toteutettiin alan opiskelijan avulla. Tilapäisen majoitustoiminnan kaksivuotinen selvitysprojekti käynnistettiin suunnitellusti ja se laajuutensa takia jatkuu myös vuonna 2024.

Tupakkalain valvonnassa toteutettiin yksi valvonnan valtakunnallinen painopistealue projektina. Hanke koski leikkikenttien savuttomuuden varmistamiseen liittyvien toimenpiteiden valvontaa.

Kaikista projekteista on laadittu projektiraportti vuoden 2023 osalta ja lisäksi projekteista on koostettu yhteenveto, joka on liitteenä. Majoitusprojektin yhteenveto on esitetty painopisteiden toteuman alla.

Terveystoiminnassa jatkettiin yksittäisillä tarkastuksilla ympäristönsuojelulain toimialueeseen kuuluvaa F-kaasuvalvontaa. Valvontaa voidaan tehdä terveydensuojelun valvomiin kohteisiin, joissa on paljon fluorisoivia kaasuja sisältäviä

kylmälaitteita. Viime vuosina kylmälaitteita käyttävät toimijat ovat uusineet laitteitaan energiatehokkaampiin ja samalla haitallisempia F-kaasuja sisältävät laitteet ovat poistuneet ja valvontatarve näin ollen on vähentynyt merkittävästi. Valvontatarvetta on nykyisin enää pienemmissä kaupoissa ja elintarvikehuoneistoissa, joissa on vielä käytössä vanhoja kylmälaitteita.

10 LIITTEET

Liite 1 Valvontasuunnitelman toteuma 1–12/2023

Liite 2 Terveysturvallisuuden suunnitelmallisten projektien toteuma 12/2023

Päijät-Hämeen ympäristöterveyden valvontasuunnitelman toteuma 1-12/2023

Tilanne 31.12.2023

Etenee suunnitellusti / valmis

Etenee, mutta on alle tavoitteen

Ongelmia / ei aloitettu

Ei mitattavissa / ei tietoa arviointihetkellä

SÄÄNNÖLLISEN VALVONNAN TARKASTUKSET

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 31.12.2023	Tilanne 31.12.2023	Kommentit joulukuun 2023
Säännöllisen valvonnan ennalta suunniteltujen tarkastusten toteutuminen kaikilla lakialoilla	Suunniteltujen tarkastusten toteutuminen kaikilla lakialoilla >92%	886 kpl (100%)	920 kpl (104%)	Valvontaa on pystytty toteuttamaan valvontasuunnitelman mukaisesti vaikka vuodenvaihteen organisaatiomuutos on vaatinut työpanosta monissa eri asioissa. Toteumat lakialoitain TsL 104%, EtL 100%, TupL 133% ja LL 125%. Suunniteltujen- ja seurantatarkastusten lisäksi muita ennakoimattomia tarkastuksia on tehty tarkastelujaksolla 86 kpl, joista 57 kpl liittyy asumisterveyden olosuhdetarkastuksiin.

NÄYTTEENOTTO

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 31.12.2023	Tilanne 31.12.2023	Kommentit joulukuun 2023
Suunniteltu viranomaisnäytteenotto sisältää suunnitellut hankkeet ja projektit	Suunniteltujen näytteenottojen toteutuminen	781 kpl terveydensuojelu, määrä sisältää 30 projektinäytettä 55 kpl elintarvikelain valvonta, sisältää 25 projektinäytettä. Toteumatavoite 836 (100 %)	120 % (tsl) 93 % (etl) Kokonaistoteuma 118%	Vesilaitosten talousvesivalvonnan näytteenotto on toiminut suunnitelmallisesti. Uimarantojen ja huoneistovesien näytteenotto muodostaa merkittävän osan terveydensuojelulain mukaisista näytteistä. Elintarvikevalvonnassa näytteenotto muodostuu pääasiassa gluteenittomuusprojektin näytteistä, joita otettiin 23 kpl sekä hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen valvontaan liittyvistä näytteistä. Näytteenoton kokonaismäärää kasvattaa vuoden alussa tehty kirjaamistavan muutos, jossa kaikki viranomaisnäytteet kirjataan näytteenottajasta riippumatta. Kasvu näkyy vesilaitosten ja uimahallien näytemäärissä. Suunnittelemattomia näytteitä otettiin noin 60, tässä määrässä on erilaisia epidemiaselvitys näytteitä sekä huonojen tulosten jälkeen otettavia seurantanäytteitä vesistä.

VALVONNAN PAINOPISTEET / ELINTARVIKEVALVONTA

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 31.12.2023	Tilanne 31.12.2023	Kommentit joulukuun 2023
Valvontaohjeen mukaisia kohdennettuja painopistetarkastuksia lämpötilahallinnasta ja jäljitettävyydestä elintarvikehuoneistoissa	Valtakunnallinen ohje, oma tarkastuslomake. Ohjaus sekä seuranta tiimipalaverissa.	Tarkastustietojen pohjalta jatkotoimenpiteiden tarpeen arviointi.	Toteutunut	Elintarvikkeiden lämpötilahallinnan painotettu valvontaa tehtiin kattavasti valvontasuunnitelman mukaisissa tarkastuksissa. Toimijoille tiedotettiin painopisteestä ja lämpötilahallintaa koskevista velvoitteista elintarvikevalvonnan uutiskirjeessä. Painopistevalvonta jatkuu vuoden 2024 ajan. Lämpötilahallintaa koskevista tarkastustuloksista otetaan väliraportti alkuvuodesta 2024 tiimipalaverissa käsiteltäväksi. Jäljitettävyyden painopistevalvontaa tukemaan tehtiin Lahden valvontayksikön kanssa yhteinen jäljitettävyysohjelma, jonka tarkastukset käynnistyivät huhtikuun alussa. Suunniteltu tarkastusmäärä toteutui, projektitarkastuksia tehtiin 67 kpl. Jäljitettävyysohjelmaa tehdään Lahden valvontayksikön kanssa projektiraportti alkuvuodesta 2024.
Valvojan työkalupakki	Valtakunnallinen painopiste ja ohjaus. Ohjaus sekä seuranta tiimipalaverissa	Hanke käynnistyy keskusviranomaisen ohjauksessa. Osallistutaan työpajoihin ja kehitysohjelmaan soveltuvin osin. Jatkuu 2024 loppuun saakka.	Etenee suunnitellusti	Painopisteen tavoitteena on koota valvonnassa tarvittava osaaminen valvojan työkalupakiksi, josta tieto on löydettävissä helposti ja ymmärrettävästi. Työkalupakki-sivusto on keskusviranomaisella luonnosvaiheessa. Seurataan hankkeen sähköistä työtilaa ja otetaan työkalupakki käyttöön valvontayksikössä sen valmistuttua.
Valmius ja kriisinhallinta	Valtakunnallinen työryhmähanke muun muassa pandemiavalmiuden kehittämiseksi.	Hanke käynnistyy, valtakunnallisia ja alueellisia harjoituksia.	Aloitus viivästynyt	Valtakunnallisen painopisteen aloitus on viivästynyt ja asiaan liittyvää koulutusta on siirretty vuodelle 2024.
Elintarvikeviitteisen epidemian selvitystyön kehittäminen ja harjoittelu (oma koko valvontasuunnitelmakauden painopiste)	Toimintakorttien valmistelu ja tekeminen, harjoituksen valmistelu, toteutus ja palaute. Seuranta tiimipalaverissa.	Toteutetaan 100 %	Toteutunut, jatkuu 2024	Toimintakortteja ja ohjeita on laadittu suunnitelman mukaan. Oma varautumistiimi toimii aktiivisesti ja koordinoi varautumisasioita. Suunniteltu ja toteutettu oma harjoitus ja osallistuttu kahteen valtakunnalliseen harjoitukseen.
Valtakunnallisen Vati tuotanto-ohjelman kehittämiseen osallistuminen	Osallistutaan valtakunnallisen kehitysryhmän työskentelyyn sekä harkinnan mukaan myös alatyöryhmiin.	Osallistutaan kaikkiin kehitysryhmän tapaamisiin sekä toimintaa palveleviin alatyöryhmiin.	Toteutunut, jatkuu 2024	Työryhmän tapaamiset jatkuneet suunnitellusti. Ohjelman kehittäminen on valtakunnallisen rahoituksen vähyden vuoksi ajettu pääosin alas ja toiminta keskittyy ylläpidon haasteisiin. Osallistuttu kaikkiin työryhmän tapaamisiin ja toiminnan parantamisen hankkeisiin mitä on ollut.
Valvonnan hallinnollisten toimenpiteiden loppuunvieminen (oma painopiste)	Muistutetaan tiimipalaverissa hallinnollisten toimenpiteiden loppuunviemistä valvontatyössä sekä seurataan toteumaa ja kestoa.	Hallinnollisia toimenpiteitä ei jätetä roikkumaan keskeneräisinä vaan ne joko raukeavat tai saatetaan loppuun.	Toteutunut, jatkuu 2024	Seurantaa tehty ja läpikäyty tiimipalaverissa keskustelemalla. Otettu käyttöön seurantaaulukko. Hallinnollisten toimenpiteiden loppuunvieminen toteutui tavoitteen mukaisesti.

Kohteet valvonnan piiriin	Valtakunnallinen koko ohjelmakauden hanke. Parannetaan valvontakohteiden saamista valvonnan piiriin.	Osallistutaan hankkeeseen omaan toimiintaan soveltuvin osin. Läpikäydään hanketta tiimipalaverissa.	Toteutunut, jatkuu 2024	Keskusviranomainen on aloittanut hankkeen ja siihen on osallistuttu valvontayksikössä omaa toimintaa tukevilta osin. Osallistuttu keskusviranomaisen työpajoihin. Järjestetty sidosryhmätapaaminen Päijät-Hämeen alueen yritysneuvojen kanssa. Hanke jatkuu koko ohjelmakauden.
Sähköisen asiointin kehittäminen	Valtakunnallinen koko ohjelmakauden hanke. Johtoryhmäkäsittelyn jälkeen otetaan toimintaa ja asiointia parantavat järjestelmät käyttöön.	Sähköinen asiointi toimii luotettavasti ja sen käyttö kasvaa.	Toteutunut	Ilppa sähköinen asiointikanava on otettu käyttöön samoin siihen liittyvä sairastumis- ja haittailmoitusten ilmoitusjärjestelmä. Sähköistä asiointia kehitetään Vati kehitysryhmän toiminnan kautta. Edetään valtakunnallisen toiminnanohjausohjelman salliman aikataulun mukaisesti.
Petoksellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä	Osallistutaan valtakunnalliseen hankkeeseen. Nimetään hankkeeseen edustaja ja varataan tähän työaika. Hankkeen loppujaksolla 2022-2023 tehdään painotettua valvontaa riskinarvioinnin pohjalta.	Hanke käynnistyy keskusviranomaisen ohjauksessa. Osallistutaan työpajoihin ja kehitystyöhön soveltuvin osin. Painopistettä tukeva alueellinen projekti toteutetaan.	Toteutunut	Hanke on käynnissä. Hankkeeseen on nimetty P-H ympäristöterveydessä vastuuhenkilö. Osallistutaan hankkeeseen omaa toimintaa tukevilta osin ja seurataan hankkeen työtilaa. Hanketta tukeva alueellinen jäljitettävyysohjelma toteutettiin vuonna 2023 yhdessä Lahden elintarvikevalvonnan kanssa.
Kohteiden ensimmäisten tarkastusten suorittaminen (oma painopiste)	Kohteiden ensimmäinen tarkastus tehdään 0-6 kk aikana toiminnan aloittamisesta. Seurataan toteumaa tiimipalaverissa.	Ensimmäiset tarkastukset tehdään 0-6 kk aikana kohteiden toiminnan aloittamisesta tehdyn riskinarvioinnin perusteella. Painopisteen toteutumisen mittarina on enintään 5 % poikkeama ilman hyväksyttävää syytä.	Toteutunut alle tavoitteen	Tarkastusten toteutumista tavoiteajassa seurataan erillisen seurantataulukon perusteella ja käydään läpi tiimipalaverissa. Käsitelty ilmoitusmäärä on kaikkiaan 166 kpl, joista toiminnan aloittamiseen liittyviä ilmoituskäsittelyjä on 83 kpl. Aloitustarkastuksista 19 % ylitti tavoiteajan, joten tavoitetaso ei toteutunut. Elintarviketiimin vetäjä seuraa aloitustarkastusten toteutumista tehostetusti vuonna 2024, jotta tavoitetaso saavutetaan.

VALVONNAN PAINOPISTEET / TERVEYDENSUOJELU

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 31.12.2023	Tilanne 31.12.2023	Kommentit joulukuun 2023
Omavalvonnan tukeminen / (valtakunnallinen)	Neuvonnan ja ohjauksen painotus tarkastuksilla. Vesilaitosten riskinarvioinnit ja valvontatutkimusohjelmat ajantasalla. Seuranta tiimipalaverissa.	Neuvonta ja ohjaus aina valvonnan yhteydessä. Vesilaitosten suunnitelmat työn alla tai valmiita kaikkien laitosten osalta.	Toteutunut, jatkuu 2024	Vesilaitoksilla työ on käynnissä tai valmis. Kyseessä pitkäkestoinen prosessi, jonka eteneminen ajoittuu koko valvontakaudelle. Oma ohjeistus toimijoille on valmisteltu, koska valtakunnallisia ohjeita ei ole saatu. Toimijoille on annettu ohjeita tarkastuksilla ja osallistutaan suunnitelmien kehittämiseen. Seuranta tiimipalaverissa.

<p>Elinympäristöterveyden edistäminen (TSL 6 §) (valtakunnallinen)</p>	<p>Lausuntojen määrä ja yhteistyötapaamisiin osallistuminen sekä asiantuntijana toimiminen yhteistyötahoille</p>	<p>Toiminta on vakiintunut osaksi normaalia toimintaa ja on aktiivista. Käytäntöjen vakiinnuttaminen.</p>	<p>Toteutunut, jatkuu 2024</p>	<p>Toiminta/yhteistyö sisäilmaryhmissä, kaavoituksen, pelastuslaitoksen sekä rakennusvalvonnan kanssa aktiivista ja vakiintunutta. Annettujen lausuntojen määrä on vakiintunut. Selvitetty uusia yhteistyökäytäntöjä sosiaalitoimeen. Osallistutaan alueen päihdytöryhmätoimintaan. Varautumisen tiimi koordinoi varautumista.</p>
<p>Näkyvyyden lisääminen ja tiedottaminen</p>	<p>Tiedottamisen määrä ja tapojen/asioiden monipuolisuus</p>	<p>Tiedottaminen on ajantasaista ja aktiivista sekä sitä tehdään useiden kanavien kautta</p>	<p>Toteutunut, jatkuu 2024</p>	<p>Toimijoille järjestettävien koulutusten ja tiedotteiden lisäksi on tehostettu nopeaa tiedottamista mm. some kanavien kautta. Sähköisen viestinnän tapoja ja osaamista kehitetty yhdessä Hollolan kunnan viestinnän kanssa. Jaksolla pidettiin 1 koulustilaisuus hellehaittojen torjunnasta sosiaalialan yksiköissä, 1 sidosryhmätilaisuus ympäristötoimien kanssa sekä julkaistiin 1 uutiskirje sekä 12 muuta ajankohtaisten asioiden tiedotetta tai julkaisua eri kanavissa.</p>
<p>Näytteenottoiminnan kehittäminen</p>	<p>Näytteenoton edellyttämien ajamisen seuranta ja vähentäminen (lean hanke). Näytteenoton keskittäminen siihen erikoistuneille henkilöille.</p>	<p>Näytteenotto on aika- ja kustannustehokasta ja näytekierrokset tarkoituksenmukaisia</p>	<p>Toteutunut, jatkuu 2024</p>	<p>Pääosa näytteenotoista hoidetaan ennakoon suunnitelluilla näytteenottokierroksilla. Näytekierrosten kattavuutta ja suunnitelmallisuutta on kehitetty edelleen yhdessä näytteenottoon osallistuvien kanssa. Jatkokehitystä on tehty edellisen kesäkauden näytteenoton kokemusten perusteella. Samoin yhteistoimintaa analyysoivan laboratorion kanssa on pyritty parantamaan ennakoon toimintatavoista sopimalla, virheiden minimoimiseksi. Näytteenotto toimii sujuvasti ja tehokkaasti.</p>
<p>Valtakunnallisen Vati järjestelmän muutokset</p>	<p>Kohteiden tiedot ja valvontatiedot ajantasalla järjestelmän sallimissa rajoissa. Henkilökuntalaverit ja Tiimeissä seurataan ohjelman yhdenmukaista käyttöä ja kirjauksia.</p>	<p>Vati järjestelmän kehittymistä seurataan ja toimitaan kehityksen mahdollistamalla tavalla.</p>	<p>Toteutunut, jatkuu 2024</p>	<p>Lakialakohtaisissa tiimeissä seurattu kohdetietojen ja ohjelmankäytön yhdenmukaisuutta. Valtakunnallinen Ilppa ilmoitusjärjestelmä ja haittailmoitusjärjestelmä ovat vakiintuneet yksikössä käyttöön. Osallistutaan valtakunnalliseen Vati kehitystyöryhmään. Vati järjestelmän valtakunnallista rahoitusta on leikattu merkittävästi, joka vähentää ohjelman kehittämistä merkittävästi ja hidastaa ohjelman tukipalvelua, ylläpitoa sekä virheiden korjausta. Varaudutaan järjestelmän toimintahäiriöiden aiheuttamiin riskeihin omalle toiminnalle. Vati järjestelmässä on edelleen toimintaa haittaavia ongelmia erityisesti vesilaitosnäytteiden suunnitelmassa ja tulosten kirjautumisessa järjestelmään. Tämä on vaatinut runsaasti ylimääräistä työtä tulosten käsittelyssä.</p>

<p>Häiriötilannetoiminnan ja ohjauksen kehittäminen</p>	<p>Laaditaan tarvittaviin osa-alueisiin häiriötilanteiden ohjekortteja. Varautumistiimin toiminta säännöllistä. Harjoitussuunnitelmat ja harjoittelu.</p>	<p>Säännöllinen toiminta</p>	<p>Toteutunut, jatkuu 2024</p>	<p>Osallistuttu Lahti Aquan vetämään vesilaitoksen häiriötilanneharjoitukseen yhdessä viestinnän ja Lahden terveysturvallisuuden kanssa. Varautumistiimi kokoontuu säännöllisesti ja on laatinut useammalle vuodelle ulottuvan harjoitus- ja koulutautumissuunnitelman. Pidetty koko henkilöstölle varautumisen kehittämispäivä. Uusittiin sopimus pelastuslaitoksen kanssa vaaratiedotteiden julkaisemisesta tarvittaessa.</p>
<p>Loma-asunnot ja huoneistot selvityshanke</p>	<p>Kohteiden selvitystyö ja valvonnan tarpeen arviointi</p>	<p>Selvitystyö käynnissä ja arvioidaan valvontatarve</p>	<p>Toteutunut, jatkuu 2024</p>	<p>Työ on käynnistynyt suunnitellusti mutta on tullut esiin juridisia vaikeuksia saada toimijoiden ja kohteiden tietoja vuokrausvetojen ylläpitäjiltä. Toistaiseksi ei voida vaatia luovuttamaan tilavuokraajien yhteystietoja. Kohteita on läpikäyty laajasti 371 kpl mm. verkon hakukoneilla. Uusia kohteita tullut valvonnan piiriin 18 kpl ja 33 on ilmoittanut toiminnan lopetuksesta. Kohteita, joista ei ole saatu yhteystietoja arvioidaan olevan toimialueella noin 260 kpl. Hankkeen jatko vuonna 2024 kohdistuu erityisesti näihin kohteisiin. Hankkeesta on laadittu erillinen väliraportti.</p>

<p>Kohteiden ensimmäisten tarkastusten suorittaminen (oma erillinen painopiste)</p>	<p>Kohteiden ensimmäinen tarkastus tehdään 3 kk aikana toiminnan aloittamisesta. Seurataan toteumaa tiimipalaverissa.</p>	<p>Ensimmäiset tarkastukset tehdään 3 kk aikana kohteiden toiminnan aloittamisesta tehdyn riskinarvioinnin perusteella. Painopisteen toteutumisen mittarina on enintään 5 % poikkeama ilman hyväksyttävää syytä.</p>	<p>Toteutunut, jatkuu 2024</p>	<p>Tilanne on kehittynyt positiivisesti. Tarkastusten toteutumista tavoiteajassa seurataan erillisen seurantataulukon perusteella ja käydään läpi tiimipalaverissa. Aloitustarkastuksista 4 % ylitti tavoiteajan. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla on ollut poikkeuksellisen paljon toimijanvaihdoksiin liittyviä ilmoituksia hyvinvointialuemuutoksen takia. Samoin ilmoituksia on käsitelty myös majoitusprojektin tiimoilta. Ilmoitetussa toiminnassa on ollut paljon kausitoimijoita, joiden tarkastuksia on jouduttu sovittelemaan määrääjän ulkopuolelle yrityksen toimintajaksolle. Käsitelty ilmoitusmäärä kaikkiaan 90 kpl.</p>
---	---	--	--------------------------------	--

VALVONNAN PAINOPISTEET / TUPAKKA- JA LÄÄKELAIN VALVONTA

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 31.12.2023	Tilanne 31.12.2023	Kommentit joulukuun 2023
<p>Tuotevalvonta ja markkinoinnin valvonta (valtakunnallinen)</p>	<p>Säännöllisen valvonnan yksi painopiste. Seuranta tiimikokouksissa.</p>	<p>Valvontahanke jatkaa säännöllisen valvontatyön yhteydessä myyntipakkausten määräystenmukaisuuden valvontaa sekä markkinoinnin valvontaa kohteissa.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Valvontaa on tehty kaikilla säännöllisen valvonnan tarkastuksilla. Osallistuttu tupakkatuotteiden jäljitettävyyttä koskevan uuden kansainvälisen valvontamenetelmän koulutukseen ja otettu menetelmä käyttöön tuotevalvonnessa.</p>
<p>Omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa 2020-2024</p>	<p>Neuvonnan ja ohjauksen tekeminen tarkastuksilla. Palautekeskustelu kokemuksista tiimipalaverissa ja tarvittaessa kohdennetaan ohjausta uudelleen.</p>	<p>Toimijoiden omavalvonnan ohjaus on säännöllistä ja aktiivista. Aloitetaan yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Omavalvonnan tukemiseksi laadittiin kysely sekä tarkastettiin kaikki kohteet vuosina 2021-2022. Omavalvonnan tukemista jatketaan samoilla periaatteilla tarvittaessa normaalin tarkastustoiminnan yhteydessä. Vuonna 2023 lähetettiin kaikille toimijoille tiedote uusista omavalvontavelvoitteista. Ehkäisevän päihdetyön yhteistyö on käynnistetty osallistumalla seudullisen päihdetyön koordinaatioryhmään, jossa yhteistyöstä sovitaan tarkemmin.</p>

Terveydensuojelun suunnitelmallisten projektien toteuma 12/2023

Elintarvikevalvonta

1. Jäljitettävyysohjelma

Projekti kohdistui eläinperäisten elintarvikkeiden jäljitettävyyden ja elintarviketietojen tarkastamiseen tarjoilupaikoissa. Projekti tehdään yhdessä Lahden kaupungin ympäristöterveyden kanssa.

Projektitarkastukset käynnistyivät 1.4.2023. Projektia varten laadittiin projektisuunnitelma ja järjestettiin perehdytystilaisuus molempien valvontayksiköiden valvojille. Projektitarkastuksia tehtiin Päijät-Hämeen ympäristöterveydessä 67 kpl. Valvontasuunnitelmassa suunniteltu tarkastusmäärä oli 50 kpl, joten projekti ylitti sille asetetun tarkastustavoitteen. Projektista laaditaan yhteenveto ja mediatiedote tammikuussa 2024.

2. Gluteenittomuusprojekti

Projektissa otettiin näytteeksi pizzerioissa valmistettuja gluteenittomia pizzoja, joista tutkittiin gluteenipitoisuus. Jotta elintarviketta saa kutsua gluteenittomaksi, ei gluteenipitoisuus saa ylittää raja-arvoa 20 mg gluteenia/kg.

Projektinäytteitä otettiin huhti-toukokuussa 21 kpl kaikista valvonta-alueen pizzerioista, joiden valikoimassa oli gluteenittomia pizzoja. Gluteeniraja-arvon ylitys todettiin kuudessa tutkitussa pizzassa (29 %). Näihin pizzerioihin kohdistettiin ylimääräiset valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset, joissa neuvottiin asianmukaisista toimintatavoista gluteenittomuuden varmistamiseksi ja otettiin uusintänäytteet tilanteen tarkistamiseksi. Projektista laadittiin yhteenveto ja mediatiedote.

Terveydensuojelu

1. Uimahallien pintapuhtauden seurantaohjelma

Vuonna 2022 tehdyn projektin tulosten perusteella todettiin, että uimahallien ja niiden oheistilojen pintapuhtauden ylläpidossa oli paljon puutteita ja tämä vaatii lisää kohdennettua toimijoiden neuvontaa ja ohjausta. Resurssivajeen takia projektin toteutus jouduttiin siirtämään maaliskuulle 2024, jolloin projekti toteutetaan suunnitellusti. Projektissa tehdään riskiperusteisesti pintapuhtaustestejä luminometrillä. Kohteissa varaudutaan antamaan neuvontaa ja ohjausta. Projektista tehdään suunnitelma ja yhteenvetoraportti. Tulokset läpikäydään kohteiden kanssa säännöllisen valvonnan yhteydessä.

2. Huoneistovesien näytteenoton ja analyysien yhdenmukaistaminen

Vuosien saatossa omakaivoisten huoneistojen talousveden valvontaa on tehty monilla tavoin ja tutkittavia analyyskejä on määritelty eri lainsäädäntöjen ja käytäntöjen perusteella. Projektissa läpikäydään näiden kohteiden vesivalvonta ja yhdenmukaistetaan näytteenotto sekä tarvittavat analyysit vastaamaan nykyllä lainsäädäntöä. Samalla luodaan selkeä käytäntö uusien kohteiden vesivalvonnasta päättämiseen.

Projektia ei ole aloitettu projektia hoitaneen henkilön siirryttyä muihin tehtäviin. Projekti toteutetaan vuoden 2024 aikana kun uusi työntekijä on rekrytoitu ja perehdytetty tehtäviin.

3. Helehaittojen torjunnan valvontahanke sosiaalialan kohteissa

Projektilla selvitetään kohdennetusti tehostetun hoiva-alan yksiköiden varautumista kesäajan helleaaltoihin. Seuranta kuuluu normaaliin säännölliseen valvontaan mutta tarkastusten yhteydessä on havaittu varautumisessa hyvin erilaisia käytäntöjä ja resursseja aikaisempina vuosina.

Projekti on käynnistynyt kesäkuun puolivälissä ja siitä on laadittu erillinen projektisuunnitelma. Projektista tehdään myös projektityöntekijän toimesta AMK päättötyö. Projekti alkoi kohteiden tarkastuksilla ja riskiperusteisesti kohteissa on myös tehty useamman päivän kestävää olosuhdeseurantaa tallentavilla mittalaitteilla. Projekti jatkui elokuun loppuun saakka ja siitä laadittiin myös raportti, mediatiedote sekä jaettava opasposterit. Työn tulosten pohjalta pidettiin webinaari hellehaittojen torjunnasta alan toimijoille ja kiinteistöistä vastaaville tahoille. Työstä saatiin myös julkaisut kahteen hoiva-alan ja yhteen ympäristöterveyden ammattilehteen. Projektin tietoja hyödynnetään jatkossa kohteiden säännöllisessä valvonnassa.

Tupakkalain mukainen valvonta

1. Leikkikenttien savuttomuus

Viimeisimmän tupakkalain muutoksen myötä yleiset uimarannat ja leikkikentät on määrätty savuttomiksi alueiksi. Terveystieteiden osalta uimarantoja koskevat vaatimukset tiedotettiin ja valvottiin kesällä 2022 ja leikkikenttiä koskevat velvoitteet on tiedotettu toimijoille talvella 2023 ja uudelleen keväällä 2023. Toimenpiteiden toteutumisesta valvottiin pistokokein leikkikentille kunnittain kesällä 2023.

Leikkikenttien ylläpitäjiä on selvitetty laajasti ja heihin on oltu yhteydessä alkuvuoden aikana sekä tiedotettu toimenpiteistä, joita tupakkalain muutos edellyttää yleisillä leikkikentillä tekemään. Selvitystyö on ollut aikaa vievää, koska leikkikentät eivät ole enää terveystieteiden valvontarekisterissä ja niitä on kunnissa määrällisesti paljon, kaikkiaan 114. Toimijoihin on oltu uudelleen yhteydessä keväällä ja tarkistettu toimenpiteiden tekeminen. Leikkikenttiä on tarkastettu kunnissa pistokokein 10 ja varmistettu mm. kieltokylttien oikea sijoittelu. Selvitysten perusteella lähtötilanteessa

tupakkalain mukaiset opasteet ja toimenpiteet oli tehty noin puolella alueen leikkikentistä. Kesäkuussa kenttien ylläpitäjille tehdyn kyselyn ja tehtyjen seurantatarkastusten perusteella kaikki alueen leikkikentät täyttivät tupakkalain vaatimukset. Parannettavaa todettiin vielä tupakointikieltokylttien sijoittelussa. Tähän annetaan leikkikenttien ylläpitäjille ohjausta ja asia huomioitiin myös lähetetyissä tiedotteissa. Projektista on laadittu projektisuunnitelma ja yhteenvetoraportti.